

De nieuwsbrief van het Onderwijsknooppunt palliatieve zorg Propallia is bestemd voor de contactpersonen van de onderwijsinstellingen en haar docenten. Deze wordt digitaal verstrekt. Het doorsturen van de nieuwsbrief naar andere geïnteresseerde collega's wordt op prijs gesteld.

REGIONAAL

1. Gastlessen in de regio: inspiratie uit de praktijk

Palliatieve zorg, dat moet je leren! De afgelopen tijd hebben we ervaring op gedaan met gastlessen in het onderwijs. Verhalen en kennis uit de dagelijkse praktijk inspireert studenten en zorgverleners. Met een [gastles](#) op maat biedt Consortium Propallia graag deze inspiratie. Goede palliatieve zorg is nooit alleen een 'technische' handeling, maar vraagt inzicht en inlevingsvermogen over wat er kan spelen op meerdere dimensies (fysiek, sociaal, psychisch en zingeving). Propallia heeft een gastdocentenpool van zowel ervaringsdeskundigen als experts op een bepaald vakgebied, die graag deze kennis en ervaring delen met studenten, vrijwilligers en zorgverleners in de palliatieve zorg. Meer weten? Neem contact op met het Onderwijsknooppunt via onderwijs@propallia.nl.

2. Theater in het onderwijs

Een andere manier om te leren over palliatieve zorg is via de inzet van theater. Theater maakt het voor de student makkelijker om zich in te leven in de patiënten, naasten en zorgverleners. Wil je meer weten over de mogelijkheid om theater in te zetten in het onderwijs palliatieve zorg? De ambassadeur van het Onderwijsknooppunt informeert je graag (onderwijs@propallia.nl).

In de Propallia regio werkten we recent met drie theatergezelschappen:

- *Ervarea*

Het netwerk palliatieve zorg in Zuid-Holland Noord (onderdeel van Transmuralis) organiseerde in samenwerking met Consortium Propallia, een interactieve sessie over aandacht voor naasten in de palliatieve fase. Theatergroep Ervarea verzorgde het inhoudelijke programma waarin met een lach en een traan een spiegel werd geboden. De kracht van Ervarea ligt in de interactieve en speelse manier waarop zij scholingen en visievraagstukken aanbieden. Dit doen zij door principes uit het improvisatietheater in te zetten.

- *Theater Doodvermoeiend*

Theater Doodvermoeiend is bedacht en gemaakt door theatermaker en acteur Jurriaan Bles. Mirjam Ruitenbergh, docent op ROC Mondriaan, heeft de voorstelling naar het ROC gehaald. Op het Onderwijsplatform palliatieve zorg staan sinds kort drie filmpjes van scènes uit Theater Doodvermoeiend die te gebruiken zijn als lesmateriaal voor diverse opleidingsniveaus. Bij de filmpjes is ook een docenteninstructie ontwikkeld.

[Bekijk hier de scènes en de docenteninstructie](#)

- *The Big Mo*

In het najaar van 2024 hebben bijna twintig hospicevoorzieningen in de regio Den Haag – Gouda – Delft - Leiden samengewerkt aan het versterken van de hospicezorg. Aan het eind van het project zijn alle deelnemers bedankt voor hun enorme inzet en hun improvisatievermogen. Om dat laatste kracht bij te zetten, sloot improvisatiegroep The Big Mo met een flinke dosis energie en humor het project af. Zij verzorgen met Theater voor de Zorg – op maat – voorstellingen voor bijvoorbeeld zorgorganisaties of het onderwijs. Inhoudelijk sterk, verbindend en als waardevolle ontmoeting.

3. Basisset dia's Oog voor naasten en nabestaanden bijna gereed

Vanuit het project Oog voor naasten en nabestaanden heeft projectleider Marcella Tam een basis set dia's en een verdiepingsset over dit onderwerp voor het onderwijs gemaakt. Op die manier is het voor een docent heel gemakkelijk om dit thema een plek te geven in een les. In de zomer wordt de laatste feedback (onder andere vanuit het Onderwijsknooppunt Propallia) op deze sets verwerkt. Vanaf half augustus zijn de dia's te vinden op [Palliaweb](#), zodat ze in het nieuwe schooljaar te gebruiken zijn.

LANDELIJK

Onderwijsmateriaal in de schijnwerpers

1. Sneak preview: Het verschil maken in de palliatieve fase

Er is een nieuwe onderwijsvideo van Oog voor Naasten. De ervaringen en tips van de naasten en nabestaanden in deze video kunnen een mooie opmaat zijn voor discussie en opdrachten over dit onderwerp in een les. Op donderdag 11 september kan je online meekijken, samen met je collega's. Kijk jij ook mee?

Donderdag 11 september 12:00 – 12:30 uur

Na afloop volgt een uitwisseling over de film en het gebruik van de film in de lessen.

Aanmelden kan via [deze link](#).

2. CURA

Stel je voor...je cliënt wilde niet gewassen worden maar je collega vond dit toch nodig en drong hierop aan... Twijfel jij wel eens wat goede zorg is? Of verschil je daarover van mening met iemand anders? CURA is een laagdrempelige vorm van ondersteuning bij de omgang met moreel lastige situaties in de zorg.

Bekijk de [animatie](#) en ontdek hoe CURA helpt veerkrachtig te blijven én samen goede zorg te verlenen. Amstelring en Amsterdam UMC leggen in deze animatie uit hoe CURA kan helpen om stil te staan bij morele twijfels in de zorg, en hoe je hierover op een eenvoudige en krachtige manier in gesprek kunt gaan. Dit is ook een mooie manier om casuïstiek in lessen te bespreken.

3. Docenthandreikingen 8 essenties palliatieve zorg

Naar aanleiding van het boek 'In gesprek over het leven en het einde' (Oskam et al., 2023) en de bijbehorende podcastreeks, zijn eind vorig jaar [docenthandreikingen met workshops](#) over de acht essenties van het kwaliteitskader ontwikkeld. Het kwaliteitskader beschrijft wat goede palliatieve zorg is en hoe zich dat vertaalt naar zorgprocessen. In iedere workshop staat één essentie uit het Kwaliteitskader centraal. De handreikingen zijn bedoeld voor docenten in het onderwijs (MBO/HBO/WO) en als (bij)scholing in de eigen zorgorganisatie.

4. Onderwijsmateriaal in de spotlight!

Ben je zorgdocent op een mbo, hbo of in het wo/wo+-onderwijs? Op [deze pagina](#) vind je onderwijsmateriaal dat is ingebracht door collega's uit het veld en is beoordeeld door de [Screeningscommissie onderwijs palliatieve zorg](#). Bij de onderwijsmaterialen staan docentenhandreikingen.

In de etalage

Basisprofiel voor in palliatieve zorg gespecialiseerde zorgverleners

In het voorjaar van 2025 verscheen het [basisprofiel van in palliatieve zorg gespecialiseerde zorgverleners](#). Het basisprofiel geeft een overzicht van de competenties die gespecialiseerde zorgverleners uit de verpleegkundige en medische beroepsgroepen nodig hebben om generalisten goed te ondersteunen in het geven van goede palliatieve zorg aan patiënten en naasten, met name in (hoog)complexe zorgsituaties. Het biedt daarmee een basis voor het goed opleiden van in palliatieve zorg gespecialiseerde zorgprofessionals van de toekomst. Het basisprofiel vormt een belangrijke aanvulling op het reeds bestaande [Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0](#).

Borging Onderwijsknooppunten

De 8 Onderwijsknooppunten palliatieve zorg zijn per 1 november 2024 tot eind 2026 ondergebracht bij het [Nationaal Programma Palliatieve Zorg II](#). De Onderwijsknooppunten Palliatieve Zorg zetten zich in voor optimalisatie van het onderwijs over palliatieve zorg. Binnen het NPPZ II wordt er met de ambassadeurs van de onderwijsknooppunten en Consortia Palliatieve Zorg gewerkt aan een gedragen plan om gezamenlijk voor eind 2026 toe te werken naar een structurele plek en bekostiging van de Onderwijsknooppunten Palliatieve Zorg. Met als doel dat er ook op de lange termijn wordt gewerkt aan het optimaliseren van de deskundigheidsbevordering rond palliatieve zorg.

Het belang van goed onderwijs

Op de [Palliaweb-pagina 'Het belang van goed onderwijs'](#) vertellen verschillende zorgprofessionals, docenten en ervaringsdeskundigen over het thema palliatieve zorg in het onderwijs. Ieder doet dat vanuit diens eigen perspectief. Lees bijvoorbeeld het interview met Nicole Bemelmans-Gouverne die lesgeeft op een ROC. Of het interview met Renée Dubois. Zij leeft inmiddels ruim zes jaar met longkanker. Ze vertelt: 'De gesprekken met mijn zorgverleners gaan over behandelingen, controles, het verloop van de ziekte, hoe ik mijn lichaam gezond houd. Heel belangrijk natuurlijk, maar ze lijken zich vaak niet bewust van de psychische en sociale gevolgen van een ongeneeslijke ziekte.'

Doodgewoon onderwijs

Palliatieve zorg wordt in het zorgonderwijs nog te vaak gezien als iets speciaals, aanvullends of optioneels. Maar in werkelijkheid is het een basisvaardigheid voor alle zorgprofessionals – van niveau 2 tot 8. In het artikel “Doodgewoon Onderwijs” uit het vakblad TVZ, geschreven door enkele ambassadeurs van de Onderwijsknooppunten Palliatieve Zorg, lees je hoe onderwijs, praktijk en onderzoek samenwerken aan structurele inbedding van palliatieve zorg in curricula. Van regionale netwerken tot landelijke raamwerken, van bij- en nascholing tot interprofessioneel praktijkleren: de beweging groeit. Maar brede implementatie vraagt om samenwerking én betrokkenheid. Het hele artikel is te lezen via de [LinkedIn](#) pagina van het Nationaal Programma Palliatieve Zorg II.

Nieuwe fase Campagne 'Leven tot het laatst'

Op 16 mei 2025 is een nieuwe fase gestart van de publiekscampagne 'Leven tot het laatst', die Nederlanders bewust maakt van wat palliatieve zorg écht betekent. Vier nieuwe gezichten – Anita, Denis, Dominique en Renze – brengen ieder op hun eigen manier in beeld welke zorg zij krijgen nu zij weten dat zij niet meer beter worden. Twee op de drie Nederlanders heeft op enig moment behoefte aan zulke palliatieve zorg; toch weet meer dan helft niet wat het precies inhoudt. Deze campagne heeft daarom als doel de bekendheid van palliatieve zorg te vergroten. De campagne is te zien en horen via radio, tv, sociale media en advertenties in kranten, huis aan huisbladen, in wachtkamers en tijdschriften. Kijk voor meer informatie op www.leventothetlaatst.nl.

Over de Onderwijsknooppunten palliatieve zorg

Goede palliatieve zorg start bij goed onderwijs. Want palliatieve zorg, dat kun je leren! De ambassadeurs van de 8 [Onderwijsknooppunten palliatieve zorg](#) zetten zich in voor het optimaliseren van het onderwijs palliatieve zorg in het domein zorg en welzijn (mbo, hbo, wo(+), en bij- en nascholingen) én binnen zorgorganisaties.

Wat de Onderwijsknooppunten doen:

- Ze stimuleren regionaal en landelijk de uitwisseling van actuele informatie, kennis en best practices over (onderwijs) palliatieve zorg.
- Ze zijn een wegwijzer naar up-to-date onderwijsaanbod- en onderwijsmaterialen palliatieve zorg. En ondersteunen bij implementatie van onderwijs palliatieve zorg.
- Ze vervullen een verbindende rol tussen onderwijs, praktijk en onderzoek op het gebied van palliatieve zorg.

Regionaal gebeurt het, landelijk komt het samen!

Meedenken en meedoen

De Onderwijsknooppunten palliatieve zorg; dat zijn we allemaal. We kunnen niet zonder jouw hulp of meedenken over thema's die leven. Heb jij informatie voor de nieuwsbrief, vragen, best practices of wil je contact met een van onze ambassadeurs, zodat we met je mee kunnen denken? Mail of bel met de ambassadeur van het Onderwijsknooppunt van Propallia:

Marianka Brouwer

m.brouwer1@lumc.nl

06-28250855